

Glitzenstein rabbi - SZUKOT

Igaz, hogy Dávid, Salamon, Jeremiás nem ültek a szukában?

Úgy mondják, hogy a zsidó év tíz nap tsuvával (megtéréssel, szószerinti fordításban: válasszal) kezdődik, majd minden további nap a kérdéseké (kétségeké). Tíz nap alatt válaszokat kapunk, majd az év többi részében egyre újabb kérdéseket teszünk fel. Ez alkalommal egy olyan kérdést teszünk fel, amely nem félresöpörhető, míg világos választ nem kapunk.

Nehemiás könyve beszél a **babiloniai fogság** utáni **első Szukotról**. **Nehemiás** és **Ezra** összehívták az egész közösséget és beszédet tartottak a népnek. **Rosh Hasana** napján mindenki ott volt, férfi, nő, gyerek. **Ezra** a **szófer** felolvasott nekik a **Tórából**. És amikor ahhoz a részhez ért, hogy Isten megparancsolta a népnek, hogy a hetedik hónapban hét napig üljenek a szukában, ez a nép egy teljesen új dolgot hallott. Egy **micváról** melyet nem ismertek eddig. Mert ahogy a próféta mondja, ezer éven át **Izrael** népe nem ült a szukában! Ezért **Ezra** azt mondta: **Menjetek és üljetek a szukában és legyen nagy nagy örömötök!**

A **Gemara** még jobban megnehezíti a dolgot: azt kérdi: hát **Dávid király** egész életében lemondott erről a fontos micváról, és nem ült a szukában? Aztán persze mentéseket is felhoz. Azt mondja, hogy a próféta szavait talán máshogy kellene értelmezni, mert egyszerűen hangzanak a szavak, mégis lehet bonyolult a mondanivalójuk.

Manapság a legnagyobb kérdések egyike, hogy mi ad boldogságot? Mitől leszünk elégedettek az életünkkel, miért érdemes minden nap felkelnünk? A boldogság az, amikor helyesen cselekszünk. Annak a boldogsága, hogy értéket hozunk létre. Elismerése annak, hogy értelme van az életünknek, hiszen azért vagyunk itt a világon, hogy helyesen cselekedjünk.

Szukot ünnepe ezt tanítja nekünk. A **Tórában háromszor** is le van írva „és örülj” még az imában is „örömünk napja”ként említjük. **De vajon mitől ilyen boldog a Szukot?** Nem győztünk le senkit, nem szabadultunk meg sehonnan... akkor mi végre ez a nagy boldogság? Maga a **Tóra** adja a választ. **Szukotot** az aratás ünnepének nevezi. Az aratás a mezőgazdasági munkák vége, amikor begyűjtik a termést. Hosszú hónapok

Glitzenstein rabbi - SZUKOT

munkája, vetés, szántás, majd a betakarítás után végre a jól végzett munka eredménye fölött érzett öröm és meglepedettség járja át az embert. Amikor azt gondolja, hogy jól végezte munkáját, hogy helyesen cselekedett, az erőt ad neki egy következő, jó tettekkel teli évhez.

Térjünk hát vissza **Ezráékhoz**: a próféta talán nem is azt mondta, hogy ezer évig nem ültek a szukában egyáltalán, hanem azt, hogy ezer évig nem tapasztalták meg a szukában ülés örömét a maga jelentőségében és a kellő mélységben. Ezer éven át a zsidók vallásos szülők és vallásos rokonok közt nőttek fel, és a **Szukot** egy volt a sok **micva** közül, melyet rutinosan teljesítettek. Azonban a **babiloni fogság** után, amikor rabszolgaként dolgoztak, és nagy árakat fizettek a zsidóságukért, mindjárt másképp tudták átélni a szabadság és a jól végzett eredményes munka gyümölcsét learató ünnep élményét! Azok után, hogy a zsidónak fizetnie kell azért, hogy zsidó, már értékesebb és értelmesebb az a sok **micva** és cselekedet, amit megtesz, és amikkel értelmet ad életének. Ezek után pedig az öröme is nagyobb.

A tanulság pedig: nincs rövidebb út a boldogsághoz! A mostani korban új mértékegysége van a dolgoknak. Az a lényeg, hogy mennyire megy könnyen. Amiért erőfeszítéseket kell tenni, keményen és sokáig kell dolgozni, esetleg magamon változtatni, na, az biztos nem nekem való. A gyerekektől sem várunk kitartó, komoly elkötelezettséggel járó munkavégzést, mert „**nem szabad terhelni a gyereket**”, és magunktól sem követelünk igazi mély eredményeket és változásokat, mert nem szabad megsérteni az „**én**”t.

Szukot ünnepe épp az ellenkező üzenetet hordozza! Az élet öröme az alkotás és a megújulás. És nincs nagyobb alkotás, mint megújítani önmagunkat! Megállni, hogy rosszat mondjak csak azért, hogy bevágódjak egy barátnál, erőfeszítéseket tenni, micvákat csinálni, melyek nem jönnek maguktól, és talán kedvem sincs hozzá, mert ezek a dolgok vetik el a jó évem magjait, és ezek mind lépések, melyek boldogságom napjaihoz vezetnek, a kemény munkával töltött idő végén learathatom a termést és azt a boldogságot, amely minden újabb kis célba való elérést kísér.

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

Szukot

Az önvizsgálat, a befelé fordulás, az engesztelés, s a böjt napjait az ősz legnagyobb örömnepére való készülődés váltja fel. **Szukkot** egyike a három **zarándokünnepnek**. (**Pészách a Sávuo**t és a **Szukkot**) Hét napon át tart, zárásaként a nyolcadik napon a **Smíni Aceret**, vagyis az őszi záróünnep követi. A **Tóra** és a **Talmud** röviden csak ünnep (**hág**) néven ír a **Szukkot** ünnepről. (**Ahol a hág szó önmagában van említve, és egy ünnepra vonatkozik, az mindig a Szukkot ünnepe**!) (Ahol a hág szó önmagában van említve, és egy ünnepra vonatkozik, az mindig a Szukkot ünnepe!)

A **Szukkot** első napja a zsidó naptár szerint 5782. Tisri hónap tizenötödik napja, - ez 2025. évben október 7. napjára esik, ennek megfelelően október 6.-án, napszállta után köszönt ránk a zsidó lét talán legvidámabb és legszínesebb ünnepe.

„A sátorok ünnepe hét napig tartsd, mikor begyűjtöd a termést a te szérúdról és sajtódról. És örvendezz a te ünnepeden, te és a te fiad, a te leányod, szolgálád és szolgálóleányod, a lévita, a jövevény, az árva és az özvegy, akik belől vannak a te kapuidon...”

Szukkot ünnepe, több hagyománynak az ötvözete: a sátraké, a betakarításé, és a vízmerítésé.

Szukkot a sátrak ünnepe (zmán szimháténu – örömkün ünnepe néven is ismeretes)

A sátor (**szuká**) az egyik szimbóluma az ünnepnek, azoknak az éveknek az emlékezete, mikor is az egyiptomi kivonulást követően 40 évig sátrakban laktak eleink, mielőtt bevonultak az új/régi hazába, a Kánaán földjére. Hagyomány szerint a szukát a szabadban kell felállítani, legalább három oldala kell, hogy legyen és a tetejét úgy kell fedni, hogy éjjel látni lehessen a csillagokat, de nappal az árnyékos rész legyen a több.

A másik fontos kelléke az ünnepnek a **csokor**, mely **négy növényből** áll: **díszfa gyümölcse (etrog)**, egy **pálmaág (luláv-erről kapta a csokor is a nevét)**, három **mirtuszág (hádász)** és két **fűzfaág (árává)** (Vannak akik számelméleti (**gematria**) magyarázatot is adnak a kellékeknek: például a luláv és az élet héber betűs számértéke egyaránt 68.) **Szukkot a betakarítás ünnepe** (hág háászif) A Tóra így tesz említést róla: *„Három ízben szentelj nekem ünnepet az esztendőben (...) a betakarítás ünnepe, mikor távozik az év, midőn begyűjtöd termésedet a mezőkről.....”*

A betakarítás befejeződött, eljött az ünneplés, és a hála ideje. Hálát adva a jó termésért, sikeres szüretért. **Szukkot a vízmerítés örömnepé** (szimhát bét hásoévá) amelyről a **Misna** azt írja: *„Aki nem látta a vízmerítés ünnepe, nem látott életében igazi örömet”*. Valódi karnevál. A vízmerítés ünnepeinek hagyománya szerint ekkor dől el a következő termés bősége, ekkor dől el az életet jelentő (elrendeltetett) csapadék mennyisége. **Az ünnep hetedik napja**, noha csupán fél-ünnepnek számít, különös jelentőséggel bír. Ez a **hosáná rabbá** a nagy segítségkérés napja. Ilyenkor hétszer járják körül az ünnepi csokorral a zsinagógát, s éneklük a hosáná (Segíts meg) refrénnel visszhangzó dalokat. (**Ez utóbbi, bibliai kifejezésből ered a magyar hozsánna szó.**)

Szukkot ünnepehez jelentős történelmi esemény is kötődik, A **jeruzsálemi első Szentély felavatására 960** körül **Szukkot** ünnepe került sor. Végezetül fontos naptári vonatkozása is van az ünnepnek, ugyanis a **Pészách** és a **Szukkot (mindkettő hét napos)** pontosan felezik az évet és mindegyik holdtöltével veszi kezdetét.

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FŰVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

Rabbi Jonatan Sacks: Szukoti örömök

Van valami nagyon furcsa a **Szukot ünnepében**, amelynek a **hetiszakasz** az **elsődleges forrása**. Egyfelől ez az az **ünnep**, amelyhez a legnagyobb mértékben az **örömet** társítják. Ez az egyetlen olyan fesztivál a parsában, amely az örvendezést említi: „**És örülj az Örökkévaló, a te Istened előtt hét napon át**” (**3Mózes 23:40**). A Tóra egészében az örömről egyáltalán nem esik szó **Ros Hásáná, Jom Kipur** vagy **Peszách** kapcsán, egyszer a **Sávuot** és **háromszor a Szukot** kapcsán. Innen ered a neve: **z'man simchatenu, örömünk ünnepe**.

Mégis, amit felidéz, az a pusztaság éveinek egyik negatívabb eleme:

„**Hét napig sátorban kell laknotok; Izrael minden polgára sátorban lakjon, hogy a jövő nemzedékek megtudják, hogy én, az Örökkévaló, a ti Istenetek, sátorban lakoztattam az izraelitákat, amikor kihoztam őket Egyiptom földjéről.**” (**3Mózes 23:42-43**)

Negyven éven át az izraeliták állandó otthon nélkül, gyakran vándorolva éltek. A pusztában voltak, a senki földjén, ahol nem lehet tudni, mire számíthatunk, és milyen veszélyek leselkednek ránk az út mentén. A nép minden bizonytalansággal **isteni védelem alatt élt**. De soha nem lehettek előre biztosak abban, hogy ez a védelem meglesz-e, és milyen formában. Ez a bizonytalanság hosszan tartó időszak volt.

Hogyan kell akkor megértenünk azt a tényt, hogy minden ünnepek közül Szukotot z'man simchatenu, örömünk ünnepének nevezik? Értelmszerűen Peszácht - a szabadság születésnapját - az öröm ünnepének kellett volna nevezni. Lett volna értelme, ha **Sávuotot** - a sínai kinyilatkoztatás napját - az öröm ünnepének nevezzük. **De miért adnánk ezt a címet egy olyan ünnepnek, amely negyven évnek, a hőségnek, hidegnek, szélnek és esőnek való kitettségek állít emléket.** Erre emlékezve miért kellene örömet éreznünk?

Amellett, hogy mi volt a csoda? Peszách és Sávuot csodákra emlékeztet. De a pusztán ideiglenes lakhelyekkel való utazás a pusztában nem volt sem csoda, sem egyedülálló. Ezt teszik az emberek, akik a pusztában utaznak. Muszáj nekik. Úton vannak. Csak ideiglenes lakhelyük lehet. Ebben a tekintetben nem volt semmi különleges az izraeliták tapasztalatában.

Ez a megfontolás vezette **rabbi Eliezer** arra a felvetésre, hogy a **szukká a Dicsőség Felhőit, az ananei kavodot jelképezi**, amelyek elkísérték az **izraelitákat** azokban az években, menedéket nyújtva nekik a hőségtől és a hidegtől, megvédve őket az ellenségeiktől, és vezetve őket az úton. Ez egy gyönyörű és fantáziadús megoldás a problémára. Meghatároz egy csodát, és megmagyarázza, miért kell egy ünnepet szentelni az emlékének. Ezért veszi ezt **Rási** és **Rámbán** a vers egyszerű értelmének.

De ettől függetlenül nehéz. A **szukká** egyáltalán nem hasonlít a **Dicsőség Felhőire**. Nehéz lenne bármi olyat elképzelni, ami kevésbé hasonlít a **Dicsőség Felhőire**. A **szukká** és a **Dicsőség Felhői** közötti kapcsolat nem a **Tórából**, hanem **Ézsaiás könyvéből** származik, és nem a múlt, hanem a **jövőre utal**:

„**Akkor az Örökkévaló az egész Sion hegye és az ott összegyűltek fölé nappal füstfelhőt, éjjel pedig lángoló tűz ragyogását varázsolja; minden fölött baldachin lesz a dicsőség.**”

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FŰVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

Rabbi Jonatan Sacks: Szukoti örömök

Szukká lesz, amely nappal árnyékot ad a hőség elől, és menedéket és rejtekhelyet a vihar és az eső elől". (Ézsaiás 4:5-6)

Rabbi Akiva eltér Rabbi Eliezer nézetétől, és azt mondja, hogy a szukká az, aminek mondja magát: egy kunyhó, egy fülke, egy ideiglenes lakóhely. Mi volt Rabbi Akiva szerint a csoda? A választ nem lehet tudni. De találgathatunk.

Ha a szukká a Dicsőség Felhőit jelképezi - rabbi Eliezer véleménye szerint -, akkor Isten csodáját ünnepli. Ha nem jelent mást, mint magát a szukkát - Rabbi Akiva nézete -, akkor azt az emberi csodát ünnepli, amelyről Jeremiás beszélt, amikor azt mondta:

Így szólt az Örökkévaló: „Emlékszem ifjúságod odaadására, hogy menyasszonyként szeretnél engem, és követtél engem a pusztában, a nem bevetett földön át.” (Jeremiás 2:2)

Az izraeliták panaszkodhattak és fellázadhettek. De követték Istent. Továbbmentek. Ábrahámhoz és Sárahoz hasonlóan ők is készek voltak az ismeretlenbe utazni.

Ha ezt értjük a csodán, akkor egy mély igazságra következtethetünk magáról a hitről. A hit nem bizonyosság. A hit a bizonytalansággal való együttélés bátorsága. A kivonulás szinte minden szakasza nehézségekkel volt tele, valós vagy vélt nehézségekkel. Ez teszi a Tórát olyan erőteljessé. Nem tesz úgy, mintha az élet könnyebb lenne, mint amilyen. Az út nem egyenes, és az út hosszú. Váratlan dolgok történnek. Hirtelen válságok jelennek meg. Fontosá válik, hogy az emberek emlékezetébe beágyazódjon az a tudás, hogy képesek vagyunk kezelni az ismeretlent. Isten velünk van, és megadja nekünk a szükséges bátorságot.

Minden Szukotkor mintha Isten emlékeztetne bennünket: **ne gondoljátok, hogy szilárd falakra van szükségetek ahhoz, hogy biztonságban érezzétek magatokat.** Azért vezettem át őseidet a sivatagon, hogy soha ne felejtse el az utat, amelyet meg kellett tenniük, és az akadályokat, amelyeket le kellett győzniük, hogy eljussanak erre a földre. Azt mondta: „**Az izraelitákat sátrakban szállásoltam el, amikor kiveztem őket Egyiptom földjéről.**” (3Mózes 23:43) Ezekben a törékeny és az elemeknek kitett fülkékben az izraeliták megtanulták a bátorságot, hogy a bizonytalansággal éljenek.

Más nemzetek olyan történeteket meséltek, amelyek az erejüket ünnepezték. Palotákat és várakat építettek a legyőzhetetlenség kifejezéséeként. **A zsidó nép más volt.** Ők a történelem bizonytalanságairól és veszélyeiről szóló történetet hordozták magukban. Arról beszéltek, hogy őseik ott-honok, házak, az elemekkel szembeni védelem nélkül járták be a pusztát. **Ez a történet a lelki erő, nem a katonai erő története.**

A szukot a zsidó nép túlélésének bizonyossága. Még ha el is veszíti a földjét, és újra a pusztába vetik, nem veszíti el sem a szívét, sem a reményét.

Emlékezni fog arra, hogy első éveit nemzetként egy **szukkában**, egy ideiglenes, az elemeknek kitett lakásban töltötte. Tudni fogja, hogy a **pusztában** egyetlen tábor sem állandó. Tovább fog vándorolni, amíg ismét el nem éri az ígéret földjét: **Izraelbe, haza.**

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FŰVÁROS ZSINAGÓGA

ה'ב

Rabbi Jonatan Sacks: Szukoti örömök

Nem véletlen, hogy a zsidó nép az egyetlen, amely 2000 évnyi száműzetést és szétszóródást élt túl, identitása sértetlen és energiája töretlen. Ez az egyetlen nép, amely képes egy kunyhóban élni, melynek teteje levelekből áll, és mégis úgy érzi, hogy a Dicsőség Felhői veszik körül. Ez az egyetlen nép, amely ideiglenes lakhelyen élhet, és mégis örülhet.

John Kay közgazdász és Mervyn King, a Bank of England korábbi kormányzója nemrég adta ki Radical Uncertainty (Radikális bizonytalanság) című könyvét, amelyben különbséget tesznek a kiszámítható kockázat és a kiszámíthatatlan bizonytalanság között. Azzal érvelnek, hogy az emberek túlságosan is a valószínűségi számításokra hagyatkoztak, miközben elhanyagolták azt a tényt, hogy a veszély teljesen váratlan forrásból is megjelenhet. A **Coronavírus hirtelen megjelenése éppen a könyvük megjelenésekor bizonyította az álláspontjukat. Az emberek tudták, hogy fennáll a világjárvány lehetősége. De senki sem tudta, hogy milyen lesz, honnan fog jönni, milyen gyorsan fog terjedni, és milyen áldozatokat fog szedni.**

Szerintük a valószínűségek kiszámításánál fontosabb a helyzet megértése, a kérdés megválaszolása: „**Mi történik?**” Erre szerintük soha nem statisztikák vagy előrejelzések adnak választ, hanem inkább a narratíva, a történet elmesélése. **Szukot pontosan erről szól. Ez egy történet a bizonytalanságról.** Elmondja nekünk, hogy minden mást tudhatunk, de soha nem tudjuk, mit hoz a holnap. Az idő egy utazás a vadonban.

Ros Hásáná és Jom Kipur alkalmával azért imádkozunk, hogy beírjuk magunkat az Élet Könyvébe. Szukotkor örülünk, mert hisszük, hogy pozitív választ kaptunk az imánkra. De, amikor szembe fordulunk a következő évvel, már az elején elismerjük, hogy az élet törékeny, tucatnyi különböző módon sebezhető. Nem tudjuk, milyen lesz az egészségünk, milyen lesz a karrierünk vagy a megélhetésünk, vagy mi fog történni a társadalommal és a világgal. Nem menekülhetünk a kockázatnak való kitettségek elől. Ilyen az élet.

A szukká a kiszámíthatatlansággal való együttélést szimbolizálja. A szukot a radikális bizonytalanság ünnepe. De ezt egy narratíva keretébe helyezi, pontosan úgy, ahogy **Kay és King sugallja.** Azt mondja nekünk, hogy bár a pusztaságon keresztül utazunk, mi, mint nép, el fogjuk érni a célunkat. Ha a hit szemével látjuk az életet, tudni fogjuk, hogy a dicsőség felhői vesznek körül bennünket. A bizonytalanság közepette képesek leszünk örülni. Nincs szükségünk várakra a védelemhez vagy palotákra a dicsőséghez. **Egy szerény szukká is megteszi,** mert amikor benne ülünk, akkor a „**hit árnyékában**” ülünk, amit a **Zohár „a hit árnyékának”** nevez. Hiszem, hogy az az élmény, hogy elhagyjuk a ház védelmét, és belépünk a **szukká** kitettségébe, egy módja annak, hogy megszelídítsük az ismeretlentől való félelmünket. Azt mondja: Már jártunk itt korábban. Mindannyian utazók vagyunk egy úton. Az **isteni jelenlét velünk van.** Nem kell félnünk. Ez a rugalmasság egyik forrása, amelyre szükségünk van összekapcsolt, veszélyes, radikálisan bizonytalan világunkban.

5.§. Amikor a „szabad cselekedni” kifejezést használtatik, az valójában azt jelenti, hogy ez a cselekedet eleve megengedett. Ha pedig „**az ember egyáltalán nem felelős**” vagy „az ember nem köteles” kitétel szerepel, az azt jelenti, hogy [habár valamennyire tiltott az ilyesféle cselekedet, mégsem lehet korbáccsal büntetni.

Egy megengedett cselekedet, amely tiltottat von maga után

6.§. Olyan cselekedet mely magában véve szombaton megengedett, de lehetséges, hogy maga után von majd egy szombaton **tiltott möláchá**-t, akkor, ha ez nem biztos, és az illetőnek amúgy sem célja hogy ez a **tiltott möláchá** bekövetkezzen akkor az ilyen cselekedet megengedett.

Miről is van szó? Az ember arrébb húzhat egy ágyat, egy széket, egy padot vagy valami hasonlót szombaton, ha ezzel nem az a célja, hogy árkot vájjon vele a földbe. Következésképp, még ha vájt is árkot, a földbe azáltal, hogy arrébb húzott egy ilyen tárgyat, nincs mitől tartania, mivel nem ez volt a szándéka.

Hasonlóképpen fűvön is lehet sétálni szombaton, feltéve, ha nem az a célja ezzel, hogy azt gyökerestül kitépje ezáltal. Ezért, ha mégis kitépte, nincs mitől tartania. Ugyanígy bedörzsölhetjük a kezünket porított növényekkel és hasonlókkal, ha ezzel nem a szőr eltávolítása a célunk. Következésképp, ha mégis kitépünk egy szőrszálat, nincs mitől tartanunk. Ugyanezen logika szerint szombaton beléphetünk egy keskeny nyíláson, noha ezzel esetleg darabkákat választunk le a falról. Hasonlóképpen végrehajthatunk hasonló, tiltott hatású cselekedeteket, feltéve, hogy nem a tiltott hatás előidézése a célunk.

7.§. Ezzel szemben, ha valaki olyasmit tesz, aminek a következménye tiltott munkavégzés, és bizonyos, hogy a tette tiltott munkavégzést tesz majd szükségessé, az felelős, akkor is, ha nem volt célja a tiltott munkát végezni. **Miről is van szó?** Ha egy embernek egy csirke fejére van szüksége, hogy az egy gyermeknek játékszerként szolgálhasson, és ezért levágja a csirke fejét szombaton, akkor az az ember, noha valójában nem a csirke leölése volt a célja, felelős. Mivel nyilvánvaló, hogy egy élőlény fejét nem lehet úgy levágni, hogy az ezt túlélje, tehát a csirke halála e cselekedet biztos következménye. **[Az illető tehát felelős.]** Ugyanez érvényes más hasonló helyzetekre.

A szándék és a valóban elkövetett munka

8.§. Aki tiltott munkát végez – még ha nem volt is szüksége a ténylegesen elvégzett munkára – felelős a cselekedetért.

Miről is van szó? Valaki eloltott egy lámpást, mert vigyáznia kellett, hogy az olaj vagy a kanóc meg ne semmisüljön vagy el ne égjen, vagy óvintézkedést tett, hogy a lámpás agyagból készült olajtartálya el ne törjön. Mivel a szándéka a lámpás eloltása volt, ezért – noha nem amiatt oltotta el, amiért egy lámpást normális körülmények között el szoktak oltani, hanem csupán az olaj, a kanóc vagy az agyagedény kímélése kedvéért –, felelős. Hasonlóképpen, aki egy tövist közterületen négy könyöknél nagyobb távolságra elmozdít vagy parazsat kiolt, hogy ezáltal sok embert megóvjon a sérüléstől, az felelős. Jóllehet a parázs kioltásának vagy a tövis eltávolításának szokásos célja önmaga számára nem fontos, és szándéka csupán a sérülések megelőzése volt, mégis felelős. Ugyanez érvényes más hasonló helyzetekre.

EMBERBARÁT HETILAP NAGYFUVAROS ZSINAGÓGA

ב"ה

NAGYFUVAROS UTCAI ZSINAGÓGA 2025. ŐSZI NAGYÜNNEPI IMAREND

22.	hétfő	Erev Ros Hásáná	⚡ 18,23	6,30	18,30	29.
23.	kedd	Ros Hásáná 1.	⚡ 19,25	8,00	18,30	1.
24.	szerda	Ros Hásáná 2.	Vége : 19,23	8,00	18,45	2.
25.	csütörtök	Szlichot, Gedáljá böjtje	Vége: 19,06	6,30	18,30	3.
26.	péntek	Szlichot	⚡ 18,15	6,30	18,15	4.
27.	szombat	Vájélech Sabbat Suvó	Vége: 19,17	8,00	18,00	5.
28.	vasárnap	Szlichot		7,00	18,15	6.
29.	hétfő	Szlichot		6,30	18,15	7.
30.	kedd	Szlichot		6,30	18,15	8.
1.	szerda	Szlichot MINCHA IMA: 13,00 EREV JOM KIPPUR	⚡ 18,04	6,30	18,15	9.
2.	csütörtök	JOM KIPPUR MÁZKÍR: kb: 12,30 NILE: 18,00	vége: 19,07	8,00	18,00	10.
3.	péntek		⚡ 18,00	7,00	18,00	11.
4.	szombat	HÁÁZINU	vége: 19,03	8,00	17,45	12.
5.	vasárnap			8,00	18,00	13.
6.	hétfő	EREV SZUKKOT	⚡ 17,54	7,00	18,00	14.
7.	kedd	SZUKKOT 1.	⚡ 18,57	8,00	18,00	15.
8.	szerda	SZUKKOT 2.	vége: 18,55	8,00	18,00	16.
9.	csütörtök	FÉLÜNNEP 1.		7,00	18,00	17.
10.	péntek	FÉLÜNNEP 2.	⚡ 17,47	7,00	17,45	18.
11.	szombat	FÉLÜNNEP 3	vége: 18,49	8,00	17,30	19.
12.	vasárnap	FÉLÜNNEP 4.		8,00	17,45	20.
13.	hétfő	HOSÁNÁ RÁBÁ	⚡ 17,41	7,00	17,45	21.
14.	kedd	SMINI ÁCERET MÁZKÍR KB.: 9,30 ESTE: Tórai körmenet	⚡ 18,44	8,00	17,45	22.
15.	szerda	SZIMCHÁT TORÁ	vége: 18,42	8,00	17,45	23.
16.	csütörtök	ISZRU CHÁG		7,00	17,45	24.

לשנה טובה תכותבו !

EMBERBARÁT HETILAP

NAGYFUVAROS ZSINAGÓGA

ב"ה

NAGYFUVAROS UTCAI TEMPLOM IMAREND OKTÓBER 1. – 31. KÖZÖTT

1.	szerda	Szlichtot MINCHA IMA: 13,00 EREV JOM KIPPUR ₪ 18,04	6,30	18,15	9.
2.	csütörtök	JOM KIPPUR MÁZKÍR: kb: 12,30 NILE: 18,00 vége: 19,07	8,00	18,00	10.
3.	péntek	₪ 18,00	7,00	18,00	11.
4.	szombat	HÁÁZINU vége: 19,03	8,00	17,45	12.
5.	vasárnap		8,00	18,00	13.
6.	hétfő	EREV SZUKKOT ₪ 17,54	7,00	18,00	14.
7.	kedd	SZUKKOT 1. ₪ 18,57	8,00	18,00	15.
8.	szerda	SZUKKOT 2. vége: 18,55	8,00	18,00	16.
9.	csütörtök	FÉLÜNNEP 1.	7,00	18,00	17.
10.	péntek	FÉLÜNNEP 2. ₪ 17,47	7,00	17,45	18.
11.	szombat	FÉLÜNNEP 3 vége: 18,49	8,00	17,30	19.
12.	vasárnap	FÉLÜNNEP 4.	8,00	17,45	20.
13.	hétfő	HOSÁNÁ RÁBÁ ₪ 17,41	7,00	17,45	21.
14.	kedd	SMINI ÁCERET ₪ 18,44 MÁZKÍR KB.: 9,30 ESTE: Tórai körmenet	7,00	17,45	22.
15.	szerda	SZIMCHÁT TORÁ vége: 18,42	8,00	17,45	23.
16.	csütörtök	ISZRU CHÁG	7,00	17,45	24.
17.	péntek	₪ 17,33	7,00	17,30	25.
18.	szombat	BÖRÉSIT Vége: 18,37 Újhold hirdetés	8,00	17,00	26.
19.	vasárnap		8,00	17,30	27.
20.	hétfő		7,00	17,30	28.
21.	kedd		7,00	17,30	29.
22.	szerda	Újhold 1.	7,00	17,30	30.
23.	csütörtök	Újhold 2.	8,00	17,30	1.
24.	péntek	₪ 17,21	8,00	17,15	2.
25.	szombat	NOÁCH Vége: 18,25	8,00	17,00	3.
26.	vasárnap	TÉLI IDŐSZÁMÍTÁS KEZDETE	8,00	16,00	4.
27.	hétfő		7,00	16,00	5.
28.	kedd		7,00	16,00	6.
29.	szerda		7,00	16,00	7.
30.	csütörtök		7,00	16,00	8.
31.	péntek	₪ 16,09	7,00	16,00	9.

T

I

S

R

I

H

E

S

V

Á

N

Ismeretlen zsidók nyomában CXL. Roder Antal

Radó Antal, születési nevén Roder Antal (Mór, 1862. június 29. – Budapest, 1944. november 22.) zsidó származású magyar író, költő, irodalomtörténész, egyben kora egyik legnagyobb műfordítója. Roder Adolf pedagógus fia.

Móron született, ahol apja Roder Adolf tanító volt; innen Szombathelyre került és ott végezte elemi- és középiskolai tanulmányait; 1876-tól fogva már a szombathelyi és egyéb vidéki lapokban (*Vas megyei Közlöny*, *Vas megyei Figyelő*, *Zala*, *Sopron stb.*) versei jelentek meg. Korán kezdett idegen nyelveket tanulni, majd pedig irogatni az atya által szerkesztett *Honpolgár c. lapba*, melynek 1879-ben társszerkesztője lett s melyben magyar költőket fordított németre.

1879-től a **Budapesti egyetem bölcsészettudományi** karán tanult, eleinte a klasszika filológiát, később modern filológiát, 1883-ban tanári és bölcsészdoktori diplomát szerzett. Ez idő alatt hírlapíró is volt; 1880 márciusában belépett a **Függetlenség c. napilap** szerkesztőségébe, melytől az év őszén megvált, hogy **Rómába menjen olasz nyelvi és irodalmi tanulmányok** végett. Ezúttal azonban csak pár hétig maradhatott ott, mialatt tárcákat írt a budapesti lapoknak. **Visszatérvén**, a *Pester Journalnál* kellett állást vállalnia, ahová egyebek mellett irodalmi és színházi dolgokat is írt.

1881-ben Roder családi nevét Radóra változtatta. Ekkor már Szász Károly a **Kisfaludy Társaságban** is bemutatta egy műfordítását (**Tasso Megszabadított Jeruzsálemének néhány énekét**), melynek alapján a társaság felszólította az egész eposz lefordítására; a **Budapesti Szemlében** is kezdte már közölni műfordításait, és ez évben készítette el a **Kisfaludy Társaság** műfordítás-pályázatára **Byron Lara-ját**, mellyel az 1882-es nagygyűlésen Győry Vilmos bírálói jelentése alapján el is nyerte a pályadíjat. Ugyanez évben kezdett dolgozni a **budapesti Operaház számára**, melynek számos dalműfordítást végzett. 1883 márciusában meghívták a **Magyar Ujság c. képes napilap szerkesztőjének**, amely állásában csak félévet töltött, hogy azután a **Pesti Hírlap szerkesztőségébe** lépjen be.

1883 őszén újra elment Rómába, ahol ezúttal már nyolc hónapot tölthetett. A közoktatásügyi minisztérium azonban nem küldvén el neki a kilátásba helyezett tanulmányi ösztöndíjat, itt is hírlapírással kellett kényerét keresnie, sokat írva a **Pesti Hírlapba**, a **Nemzetbe**, a **Fővárosi Lapokba**, a **Pester Lloydba**, sőt három hónapig belmunkatársa volt a **Torraca** szerkesztésében megjelent **Rassegna** című olasz napilapnak is, a külföldi lapok szemléjét írva. 1884 májusában **Torinóba** ment néhány hétre, ahol **Kossuth Lajos** szívesen fogadta, onnan pedig Párizsba. Visszatérve, ez év őszén belépett a **budapesti tanárképző-intézet gimnáziumába**, ahol **egy évet töltött mint ösztöndíjas gyakorló tanár**. Ekkor tanári állás után nézett, de mivel a fővárosban ilyen nem kínálkozott neki, belépett az országgyűlési gyorsírodába, ahol 1899-től revizori rangban működött.

1885 őszén a **Budapesti Hírlap munkatársa** lett, 1886 őszén újra a **Pesti Hírlaphoz** ment. 1887 tavaszán **megnősült** és ez év nyarán szakított a napi zurnaisztikával, melyhez azóta később csak egy esztendőre tért vissza, 1895-6-ban, amikor a **Magyar Hírlap** hívta meg dolgozótársának. Ez évben egyúttal a **perzsa nyelv tanulására** adta magát és **Firdauszi Sahnáméját** kezdte fordítani. 1891-től a **Magyar Könyvtár** **könyvsorozat szerkesztője**, 1901-től a **Remekírók** **Képes könyvtárának szerkesztője**, 1885 és 1922 között pedig a képviselőház gyorsírodájának munkatársa, majd vezetője volt. **Szabadkőművesként** a **Könyves Kálmán** majd a **Reform** páholy tagjaként dolgozott. 1926-tól a **Magyar PEN Club igazgatóságának alelnökeként** **tevékenykedett**. A **vészkorszak idején** nem volt hajlandó sárga csillagot viselni, a **kilakoltatás elől** 1944. november 22-én a **halálba menekült**.

Forrás: (wikipedia)

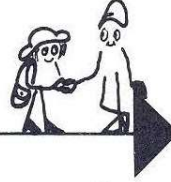

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FŰVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

Raj Tamás: Héber nyelvkönyv kezdőknek XXVII. rész

HOGY HÍVNAK?

יוסף: בוקר טוב רחל.

שרה: אגם לא רחל.

יוסף: סליחה, מי את? מה שם?

שרה: שמי שרה. ומה שם?

יוסף: שמי יוסף.

שרה: נעים מאוד.

יוסף: נעים מאוד, שרה, את תלמידה באולפן?

שרה: כן, גם אתה תלמידה באולפן?

יוסף: לא, אגם מורה באולפן.

שרה: שלום יוסף, להתראות באולפן.

יוסף: שלום ולהתראות.

יוסף: שמי שרה

יוסף: שמי שרה - שמי שרה.

שרה: שמי שרה ויוסף שמי שרה ויוסף שמי שרה.

מה שם?

בוקר reggel

סליחה! bocsánat!

שמי a nevem

מה שם? (nn)

מה שם? (hn)
הגם חיונק?
(שזו שרית:
מי אה נהנד?)

להתראות
viszontlátásra!

név (esz, tsz)

שמי, שמי

שמי, שמי, שמי, שמי, שמי, שמי

הבר

תנ"ך

Biblia

א הונב (birtok)
רגוזש
הגס שזמבן

אני אתה אתו אתי איך איך איך איך איך
שמי שמי שמי שמי שמי

שמי שמי

RECEPT-TÁR

Pirított bundás kalács almás-sós karamellás öntettel

A világ egyik legjobb reggelije a bundás kalács, amit most egy almaraguval dobunk fel. Mindenképp próbáljátok ki!

Hozzávalók: 6 szelet kalácshoz

A bundás kalácshoz:

- 1 db kalács
- 200 ml tej
- 2 db tojás
- 1 rúd vanília
- 1 ek cukor
- 1 csipet fahéj
- 4 ek vaj

• 3 marék szeletelt mandula

Az almaraguhoz:

- 3 db alma
- 100 g cukor
- 20 g vaj
- 100 ml sós karamellás tejeskáv

Elkészítés:

Az almás bundás kalács elkészítéséhez a kalácsot 2 cm vastag szeletekre vágjuk. A tejet, a tojásokat, a vaníliarúd kikapart magjait, a cukrot és a fahéjat összekeverjük. A vajat egy serpenyőben felhevítjük, közben a kalácsszeleteket alaposan belemártjuk a tejes keverékbe, majd beleforgatjuk a szeletelt mandulába, és oldalanként 1-2 perc alatt megpirítjuk őket a vajon.

Az öntethez az almákat meghámozzuk, kicsumázzuk és apró kockákra vágjuk. A cukrot egy serpenyőben karamellizáljuk, majd beleszórjuk az almákat és a vajat, és pár perc alatt puhára pároljuk. Felöntjük a kávéval, és még 2 percig forraljuk. A puha kalácsszeleteket az almás karamellraguval tálaljuk.

Forrás: (streetkitchen)

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FŰVÁROS ZSINAGÓGA

REJTVÉNY, AGYTORNA (SÁBESZ UTÁNRA)

k	A PÖÉN 1. RÉSZÉ	SÚLYT CIPELNI TUDÓ	AZONOS RÓMAI SZÁMOK	FÉKEZHE- TETLEN	NEM HAGY ÉHEZNI	HOSSZÚ IDEJE TARTÓ	ELSŐTÉ- TÍTŐ BE- RENDEZÉS						
RUHÁT MAGÁRA ÖLT													
KELLEME- SZAGOT ÁRASZTÓ													
GÖMB- HÉJI			PIACI MÉ- RÓSÚLY										
FÜRGE ÁLLAT			FOLYÓN VEL ÁT										
				AZ EGYIK ÉVSZAK									
				TISZTES- SÉGES									
GRAMM, RÖVIDEN					RÉSZBEN ELAVULI			ROMÁN NÉPI KÓRTÁNC	ÜTŐ- KÁRTYA	MEZBEN VANI	A VÉGÉN MEGOLDI	YAGY, RÖVIDEN	SZIKSZÓ PATAKJA
VÉGVÁR					A TETEJÉ- RE NYOM								
TAKAR- MÁNY- NÖVENY							A PÖÉN 2. RÉSZÉ						L
JAPÁN AUTÓK JELZÉSE		NYELVI STÍLUS								KIKAP A BABAI			
		ÖDÍTŐ- ITAL								A HAVON CSÚSZIK			
TISZT- JELŐLT						PIACI KOFA					KONYHAI EDÉNY		
						FILC					HUMO- RIZÁLÓ		
LILA, A KÖZEPÉNI			EGZOTI- KUS DOB						KISSÉ AVÍTTI			CSONT- DARABI	
			VÍZ- MENTES						ZSELÉS ANYAG			SANSZ	
ÍROTT TELEFON- ÜZENET				TEXTIL- NÖVENY				FOKHAGY- MADARAB					
				AMPÉR, RÖVIDEN				HABOZÓ, HEZITÁLÓ					
RÉGIES SZÓVAL: HON					CSÍKOKRA VÁGÁSA							ÁRAM- ÜTÉST OKOZ	!
					HÁZAT RENOVÁL								
ANNÁL LEJEBB				FABU- LÁZIK						A VAS IS EZ			PÉLDÁUL A SÖRENY
				CSE- LEKSZIK						JÁTÉK- SZER			
LOVAGI PÁNCÉL									MEG- TALÁL				
									NÉMET VÁROS				
KÖZÉPEN KENT		ALEGY- SÉG, RÖVIDEN				MOSOLY- GÓ							
		CSERÉBE				TISZTELT, RÖVIDEN							
FERDE IRÁNYBAN							ILLÓ					RAKÁS SZELEI	
							SPORT- TRIKÓ					LOPVA FIGYEL	
BIRS- SZELETI			KÉZJEGY ELEMEL			E...; VIL- LÁMPOSTA					SZEN- VEDELY		
FÉRFINÉV			...MÓG; DOHOZ			BELÜL TÖMÍT					VELENCE HATÁRAI		
				TESSÉKI				TÖRT RÉSZE					
				IPSZILON				ENERGIA, RÖVIDEN					
AZ OXIGÉN VEGYJELE	T												RÖNTGEN, RÖVIDEN

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!
TALMUD TORA Alapítvány számlaszáma: 11705008-20413002-00000000

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA

ב"ב

IMÁIDŐK, GYERTAGYÚJTÁS, IDŐSEK KLUBJA ESEMÉNYEK

2025. Okt. 10. – 2025. Okt. 17.

DÁTUM	REGGEL	ESTE
10. péntek	7:00	17:45
11. szombat	8:00	17:30
12. vasárnap	8:00	17:45
13. hétfő	7:00	17:45
14. kedd	8:00	17:45
15. szerda	8:00	17:45
16. csütörtök	7:00	17:45
17. péntek	7:00	17:30

Gyertyagyújtás és Szombat kimenetele Budapesten

DÁTUM	ESTE	DÁTUM	ESTE
10. péntek	17:47	11. szombat	18:49
17. péntek	17:34	18. szombat	18:37

Poén sarok

A tanár figyelmezteti a diákokat:

- El ne mulassátok 20:50-kor a holdfogyatkozást!

A hátsó padból megszólal egy hang:

- Melyik csatornán lesz?

A 613 PARANCSOLAT

LXIII.

Tiltó micvák

„Az idegen szóbeli zaklatásának tilalma”

„Az idegent ne gyötörd...”

(2Mózes 22:20)

ESEMÉNYEK

Zilber József előjáró úr tartott Jahrzeit-ot anyósa emlékére. A reggeli ima után tikunt adott.

2025.10.15-én szerdán este az imádkozás után tartjuk a hagyományos Szimhász Tórai halvaszoránkat. Szeretettel várjuk a körzet tagjait. A három hoszn megvendégeli mindazokat, akik eljönnek.

EMBERBARÁT IDŐSEK KLUBJA

„IDŐSEK KLUB” -ja, rendezvényeire várjuk kilélek tagjait. Várjuk tagjaink szíves megjelenését és ötleteiket, melyekkel segítik a klub működését. Következő klubrendezvényt október 22-én, szerdán délelőtt 10:00 órától tartjuk a földszinti klubteremben.

Nagy Fuvaros utcai Templomkörzet

Emberbarát Templomegylet

Budapest. 1084

Nagy Fuvaros utca 4.

Tel: 334 27 31

Email: nagyfuvaros@gmail.com

<https://www.facebook.com/Nagyfuvaros4>

Felelős kiadó: Streit Sándor

Szerkesztő: Streit Gábor

Technikai asszisztens: Andrassy Béla